

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 50 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 25 „
Pe un pătrar de an . . . . . 12 1/2 „
Un număr . . . . . 1 Leu.
Pentru străinătate pe un an . . . . . 80 Lei.

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiloase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 60 Lei, până la 200 de cuvinte 90 Lei, de aci în sus 120 Lei.

Cuvântarea

rostită de pâr. protoiereu MIHAIL GAȘPAR din Bocșa-mont., cu ocaziunea adunării secției Caransebeș a Asociației clerului „Andrei Șaguna” din 5/18 Oct. a. c.

Motto: Psalm 118.

*Prea Sfințite Stăpâne!
În Christos Iubiți Frați!!*

S'a potolit furtuna. S'au retras norii cei negrii, cari coboriseră băzna nopții asupra sufletelor. Un soare blând, cald, înfăptuitor de viață... un soare de mult dorit ne cuprinde în lumina lui... Și numai departe în zări se mai aude clocotul surd al furtunei, care se depărtează, numai în zări, se mai văd icnind fulgere răzlețe.

S'a potolit furtuna!!

Iar noi, cari am fost martorii acestei ne mai pomenite deslănțuiri de patimi, de uri mocnite, noi, cari am trăit în acest cuptor al atâtor frământări, eșiți azi la liman, cu sufletul copleșit de mărețenia minunii înfăptuite esclămăm cu Psalmistul: „Dela Domnul s'a făcut aceasta”.

Din înălțimea acestui liman fericit, la care a acostat corabia neamului românesc, ochiul nostru sufletește caută să străbată dintr'o ochire veacurile de mizerie, de dureri și de umiliri, cari s'au abătut preste noi.

Și mă întreb, de ce?

De ce acum, în mijlocul bucuriei generale, sufletul ahtiază totuși trecutul cu lugubrele-i tablouri de îndurări amare, de nevoi fără nume?

Ce rost mai are să dăm la o parte perdeaua ce acopere trecutul dureros, când de bucuria minunei celei mari la noi e numai răs, veselie, petreceri și joc?

Răspund: pentru că este firesc.

După cum ne gândim la o parte, pentru ca să ne întocmim cu minte viața, așa evocăm și trecutul dureros în clipe de fericire, pentru a stăpâni cumiți această fericire, de care ne-am împărtășit.

Este deci firesc, ca sufletul să bată pela porțile ferecate ale epocelor trecute, preste cari

vremea a tras zmalțul ei de legende, să prindă icoane vechi, vrăjindu-ni-le drept pilde de: *credință pravoslavă, de cinste românească, de iubire de Țară și Neam.*

... Din vremurile neguroase ale începuturilor noastre românești, urechea noastră nu osebește decât nelămurite sunete de zângănit de arme, sălbatece chiote de navală, sunet de toacă dela umile biserici ascunse prin poeni fermecătoare și mohorâte acorduri de triste tropare religioase.

... Pe încetul se limpezește zarea. Figuri luminoase de Vlădici și Voevozi apar, ținând într'o mână crucea, în cealaltă spada. Lăcașuri sfinte înseamnă locurile, unde poporul român a bătut piatră de hotar prin movile de morți. Fieștecare biruință o înseamnă o citorie, fiecare luptă percută, o biserică.

...Alți Voevozi apar, cari nu-și știu iscaii numelé, ci izbesc mânerul sabiei drept pecete pe acte diplomatice, cari cheamă călugări luminați în Țară, ca să aprindă lumina învățaturii în sufletul poporului românesc. Și, de pe urma oștenilor acestora, resar o seamă de Vlădici, Stareți, Monachi, Dieci, Logofeți și Căpitani, cari scriu acele minunate cărți bisericești și cronici ale Țării Moldovei și Munteniei, în cari fieștecare slovă e stropită cu o lacrimă.

În sufletul tuturor și preste toate nevoile stăpânește un dor, o țință, un scop, o grijă: *Legea și Neamul.*

Pentru a păstra aceste două bunuri, se umilesc eroii timp de șasă veacuri și sute de mii de viteji se aruncă în brațele morții.

De acum pot toți dormi liniștiți. Aceiași țărăna scumpă îi cuprinde pe toți la sinul ei de mamă și în însăări, umbra crucilor bisericii pravoslave îi străjuește.

Cenușa lor, amestecată cu pământul pe care l-au iubit atât, va fi tresărit la glasul goarnei, care a vestit lumii, că neamul românesc și-a întregit hotarele, că un proces, care a durat o mie de ani, s'a terminat cu bine. Astfel s'au

adeverit pentru noi cuvintele Psalmistului:
*„Toate neamurile mă impresurase, dar întru numele
 Tau i-am sfărmat pe toți”*.

Marele cataclism, carele a zguduit lumea în văzul ochilor noștri, a abordat între atâtea mari și grele probleme, și o serie de crize sufletești în viața neamurilor.

De unde, după acest mare război, toți așteptam o renaștere generală pentru omenime, s'a întâmplat tocmai contrarul. Omenimea a eșit din marea văltoare, oboșită, neîndestulită, bolnavă. Bolnavă în trup și bolnavă la suflet.

Un vânt năpraznic de materialism, alimentând un egoism de care nu a mai pomenit istoria, a luat în brațe societatea noastră și o poartă în goană nebună, spre — prăpastie.

S'au destrămat toate legăturile dela om la om, dela individ la masă și viceversa. Nu se mai ține azi cont de prietenie, de familie, de raportul ierarhic. Totul e privit prin prizma grozavă a materialismului. Alături de această pornire, braț la braț, merge și destrăbălarea în moravuri.

Cinstea a devenit un fleac, morala o vorbă goală. Familia a încetat de a mai fi vatra sfântă, limanul liniștii și bucuriilor senine ale acestei vieți. Viața se desfășură azi în stradă și în localuri de petrecere. Virtutea umblă în zdrențe, desfrâul este îmbrăcat în porfir și mătase! Fardul și masca!! Aceasta e societatea de azi. Bisericele goale, Dumnezeu uitat. Pe tronul sufletec al neamurilor să lăfăcește Baal și Mamon este ocârmuitorul lumii.

Instituțiuni milenare trosnesc în încheieturi, credințe se prăbușesc. Lozinci, pornite din orizonturi necunoscute, înfrigurează neamurile și crezuri noi alintă nădejdiile de mâne. Vânturi necunoscute, proorocitoare de furtuni nevisate, suflă gheșos peste viața sufletească a omenimei și valorile marii vieții se ridică înspăimântătoare.

Și în clocotul atâtor crize, atâtor nemulțămiri, atâtor credinși noi, atâtor așteptări revivitoare, te întrebi tu soldat al lui Crist, ostaș al legii, stând la postul tău de strajă, când auzi cum urlă pornirile în jurul tău: *Unde mergem??*

Și ochiul tău ispitește grăbit băzna care te încunjură, să prindă lumina farului, care să-ți arate postul liniștit, spre care să îndrepti nava ta!

Biserica noastră în cursul veacurilor a avut două meniri: să mențină focul sfânt al credinței și să păstreze neamul. În frământările trecutului, stând aici strajă la poarta Europei, având să sprijinească toate neamurile, cari au năvălit în spre Apus, situația ei a fost cum nu se poate mai grea. Încercările Romei, de a ne aduce sub as-

cultarea ei, mergeau la braț cu tendințele vecinilor, de a ne subjugă politicește. În lupta aceasta purtată pe față și în ascuns, biserica tot mai mult s'a culcat pe a doua ci menire: păstrarea etnicului românesc. Și în detrimentul credinței am întărit neamul. *Am neglijat altarul credinței noastre ortodoxe, pentru a întări altarul credințelor noastre românești.* Și'n luptă continuă, cu atențiunea încordată mereu spre pericolele, cari ne amenințau neamul, ochiul nostru n'a băgat în seamă pericolele, cari ne amenințau legea.

În frământările continue, am pierdut grija sufletului. Viața noastră bisericească a lăncezit și preste dânsa, în cursul vremurilor, s'a întins acea apă a morților, ca peste holdele pustii toamna.

Când am început să ne trezim din amorteală, când mici opaite începuseră a lumina în întunerecul vieții noastre bisericești, a venit uraganul, carele a răscolit până și viața sufletească a popoarelor.

Sufletul masselor s'a prefăcut dintr'odată, trecând în extreme! Prooroci noi sau ivit, vestind alte credinși!! Sub opintirea lor, trosnește în încheieturi lumea de altădată, și în sufletul nepregătit al masselor, sămânța neghinei prinde înfricoșător.

Bisericele goale — credința imputinată.

Aceasta e icoana reală a zilelor ce trăim.

Și atunci repet și întreb: „în mijlocul acestui clocot nebun, în mijlocul atâtor crize, atâtor probleme, cari își așteaptă deslegarea, ce te faci tu soldat al lui Hristos? Încătr'o apuci? ? Calea ni-o arată psalmistul: *„Deschideși mie porțile luminei, ca să intru prin ele”*.

Lumina este moartea întunerecului. La lumina zilei pier uriciunile nopții. Căutați deci lumina și o puneți în sfeșnic, ca să lumineze tuturor. Ori *lumina noastră este Christos*.

Aprindeți deci întâi la această lumină voi sfeșnicele voastre și dela lumina voastră să se lumineze cialalți.

Să reinvie prin această lumină strălucitoare chemare preotească, degradată de împrejurări și vremuri la simplă carieră.

După prăbușirea Rusiei, noi am devenit pavăza ortodoxiei. Spre noi privește azi întreaga lume ortodoxă, dela malurile Eufratului și până la înzăpezitele câmpii ale Siberiei.

Dela noi trebuie să pornească lumina ortodoxiei, care să înveselească pe cei ingenunchiați; dela noi trebuie să plece îndemnuri, cari să dea tărie celor ce suferă pentru pravoslavie; de aici trebuie să pornească lupta, care să înveselească cu o ultimă rază de fericire fața celor ce iau azi cununa de mucenicie pentru Christos!!! La noi privesc azi toți dreptcredincioșii, așteptând

pilde: *cum se trăiește în Christos, cum să luptă pentru Christos, și cum, la nevoie, trebuie să murim în și pentru Christos!!!*

Așa ne vom trezi, că am devenit: „*piatra din unghiul nesocotită de ziditori*“.

Cum vom lupta însă, nefiind pregătiți pentru luptă?

Cum vom înfrânge întunerecul, dacă lumina ne este străină?

Cum vom pleca la lungul drum al ostenelelor, dacă merindea ne este puțină?

Vremurile noi cer aranjamente noi.

În vremea mitrailerei, ar însemna o nebunie, să pornești la luptă cu ciomagul.

Conform vremurilor, ne aranjăm și noi. Se primenește lumea, ne primenim și noi. Se cer adaptări, ne adaptăm pentru a îndeplini cuvântul, *a ne face tuturor toate, pentru a-i câștiga pe toți.*

Preoțimea noastră și-a făcut datoria față de neam. De-acum drumul lui este croit și alții sunt chemați să poarte grija fericirii lui pământești. *Noi ne vom întoarce la chemarea noastră adevărată, la chemarea noastră neglijată în cursul vremii, la creșterea lui sufletească și religioasă.* Va fi greu drumul și spinos. Multe nevoi ne așteaptă, multe iluzii se vor risipi, multe cununi de mucenicie vom lua.

Dar, îmbrățișând noi chemarea noastră, am așteptat altceva?

Nu!

Ne vor huidui, se va deslănțui toată ură și toată otrava lumii în potriva noastră!

Dar, am așteptat noi altceva?

Nu!

Doar ne-a spus-o Christos: „Dacă a-ți fi voi din lume lumea, ar iubi pe al său. Dar fiind-că eu v'am ales pe voi din lume, lumea vă va urî pe voi“.

Atunci?

La luptă, pentru Christos și ortodoxie!

Să scuturăm lanțul ruginit, care ne-a încătușat atâta vreme.

Să înălțăm capetele noastre atâta vreme plecate, să suflăm duh de viață în formele amorțite.

Să aurim prin un nou apostolat crucile umilelor noastre biserici ortodoxe.

La suflul noii vieți bisericesti se treseară în mormântul lor cenușa atâtor luminați Vlădici și Voevozi, cari au adormit în Domnul cu o ultimă privire spre Răsărit. În fața vrăjmașilor, crescuți și înarmați cu nebunia noilor crezuri, să ridicăm crucea lui Christos, arătând cu ea poporului nostru drumul spre Canaanul fericirii sufletești. *Aprindeți din voi întâi făclile voastre la vecinicul izvor de lumină, care este Christos, și, luând apoi frumos de mână neamul, remas atâta vreme în întunerec și, porniți-l încet, ca buni părinți*

spre porțile luminei, grijind, ca lumina dintr'odată să nu strice ochilor lui necunoscători.

Indepliniți chemarea, că să luăm singura plată făgăduită — cununa dreptilor.

În semnul luminei trebuie să se desfășoare activitate noastră viitoare. Și darul lui Christos și pacea lui, să fie cu noi în vecii vecilor, Amin!

Vizitațiunea canonică din jurul Detei.

(Continuare)

Șemlacul-mare (Murava).

Vineri, în 15/28. Septembrie, la orele 7 $\frac{1}{2}$ dimineața P. S. Sa și suita Sa, însoțiți de toți domnii de ieri și de preoții R. Muntean din Lighed și Petru Raica din Gătaia, pleacă la Șemlacul-mare.

La marginea hotarului primăria și antistea comunală ne întâmpină cu un impozant banderiu. Dl. secretar comunal salută pe Arhiepiscop, care le mulțumește pentru frumoasa întâmpinare.

La intrarea în comună o poartă triumfală, la care așteaptă preoțimea îmbrăcată în ornate, purtând sf. evanghelie, crucea și icoana hramului și 9 copii îmbrăcați în stihare, purtând sfeșnice și ripizi. De aici conduc cu litia pe Prea Sfințitul la biserică, care e cam negleasă.

Casele toate împodobite cu covoare și ponevi. Tot așa și în curtea bisericii jur-imprejuri numai covoare, care de care mai frumoase. Dela poarta triumfală și până la biserică, copiii satului, fără deosebire de limbă și credință, sunt înșirați și de o parte și de alta a drumului și în genunchi, cu stegulețe tricolore în mână, așteaptă binecuvântarea Arhiepiscopului. De asemenea și bărbații și femeile în genunchiați primesc pe Arhipăstorul lor, care le împărtășește binecuvântarea Sa. La fel primesc pe P. S. Sa și școlarii și poporul din Șemlacul-mic, veniți sub conducerea învățătorului lor, în frunte cu muzica lor națională.

La biserică Prea Sfințitul intră în sf. altar, unde controlează chivotul cu sf. părticele, antimisul și vasele sfinte. Se oficiază serviciul divin obicinuit de către protoiereul I. Gheșia, preotul Teodor Popovici din loc, Petru Raica din Gătaia și diaconul episcopesc M. Rădoi.

După serviciu preotul locului salută pe Arhiepiscop cu o vorbire, în care se scuză și acuză asemenea aceluia, care nu are conștiința curată. Blândul Arhiepiscop primește cu bunătate cuvintele de pocăință ale preotului și-i dă sfaturi de îndreptare. Se întoarce apoi spre credincioșul său popor, cărui îi dă povețe și învățături pentru vremurile grele de azi. Poporul îl ascultă cu multă luare aminte și de pe fața lui poți ceti bucuria, de care este stăpânit.

Dela biserică Prea Sfințitul este condus cu litia până la școala de stat, unde se întreține cu elevii și unde primește și salutul comitetului și al epitropiei parohiale. De aici trece la școala confesională, unde face vizita învățătorului.

Prea Sfinția Sa se urcă apoi cu suita Sa în trăsuri și pleacă la

„Mănăstirea săracă“

„Mănăstirea săracă“ este o bisericuța mică, lângă Șemlacul-mic, zidită în cel mai curat stil bizantin, care mai de mult a fost impopulată cu călugări, căci și astăzi se mai văd urmele locuințelor călugărești. Pictura este veche și artistică; păcat numai, că mâni nepricepute au făcut unele reparaturi, prin ceea ce în multe locuri s'a deteriorat, ba în unele locuri s'a nimicit chiar vechea

pictură. Pe templă icoanele vechi nu se mai cunosc; cu atât mai bine s'au conservat însă icoanele de pe cupolă, cele din altar și cele de pe pereții bisericii, între cari și cele ale ctitorilor. Sunt însă ținute pe templă două icoane de toată frumusețea: cea a Mântuitorului și cea a Maicei Domnului, o pictură de artă bizantină de toată frumusețea.

Manăstirea, după informațiunile preotului, datează de prin veacul XIV—XV și pe vremuri își avea moșiile sale. Astăzi cu tot dreptul se numește „săraca“, căci numai vântul, care o bate în dragă voie, este averea ei. Păr. T. Popovici a pus stăpânire pe ea și în Dumineci și sărbători face într'ansa rugăciuni poporului, care aleargă din mari depărtași la acest modest lăcaș dumnezeesc.

Atragem atențiunea On. Minister al Cultelor și Artelor asupra acestei biserițe de o netăgăduită valoare istorică și artistică și-l rugăm să binevoiască a o decreta de monument istoric, luându-o sub îngrijirea sa și dispunând restaurarea ei și a picturii.

Ne întoarcem îndărăt la Șemlacul-mare, unde Prea Sfințitul face vizite onorațiilor, cercetând și 2 oameni săraci.

La preotul acasă se face revizia oficiului parohial; apoi, însoțiți de banderul și de mai multe trăsuri din Șemlac, plecăm la

Ferendia.

La hotar banderul din Șemlacul-mare se retrage. În schimb un banderul de 50 călăreți, care de care mai frumos echipat, întâmpină pe Arhiepiscop.

La marginea comunei popor mult, în frunte cu primarul Pavel Dalea, secretarul comunal Gepel și învățătorii Trifon Lunca și Aurel Crăciun. Salută secretarul și primarul, iar Prea Sfințitul le mulțumește după vrednicie.

Intrăm în comună. Străzile sunt curate și bine îngrijite. Asemenea și casele, care sunt împodobite cu covoare, climuri și diferite țesături naționale. Se vede, că aici femeile se întrec în lucrul mânilor lor.

Îndată ce intrăm în Ferendia, se vede, că e rânduială bună. A avut conducători harnici pe răp. preot Luca Lazarescu și pe răp. învățător Achim Miloia, cari cu trup și suflet au lucrat pentru înaintarea morală, culturală și economică a poporului încredințat conducerii lor. Opera începută de fericitul preot Luca Lazarescu o continuă vrednicul să urmaș, actualul paroh George Olde. Acest preot este chiezășie sigură, că lucrurile vor merge tot înainte. Și aceasta cu atât mai vărtos, că și actualii învățători sunt vrednici urmași ai antecetorului lor A. Miloia.

Comuna Ferendia primește în scurt timp pentru a 2-a oară pe Arhipăstorul său. În a. 1923. a primit pe P. S. Episcop, acum Mitropolit primat și Exarh al plaiurilor, *Dr. Miron E. Cristea*.

Înainte bisericii așteaptă poporul în masă, în frunte cu preoții îmbrăcați în ornate și copiii ministranți, îmbrăcați în stihare din pânză țărănească, țesute cu motive naționale românești. Elevii școalelor, îmbrăcați în haine de sărbătoare, sunt înșirați foarte frumos și împreună cu poporul formează spaliere. Poporul și școlarii aclamă frenetic pe Arhiepiscop, care este condus în biserică cu litia.

Biserica din Ferendia este ca un păharel. Templă sculptată și pictată foarte frumos de pictorul V. Simonescu. Podoabele bisericii: praporii și baldachinul sunt țesuți din lână de preotcasa și femeile satului, cu frumoase motive românești. Ochiul este plăcut atins, când vede, cât de bine se potrivesc icoanele sfinte între motivele românești.

În sf. biserică Arhiepiscopul intră în sf. altar, unde controlează chivotul cu sf. taine, antimisul și vasele

sfințite. Terminând P. S. Să cu aceasta; iese afară din altar și se așează pe scaunul Arhiepiscop, iar preoțimea ceberantă începe serviciul divin obicinuit la venirea Arhiepiscopului. Servește protoiereul I. Gheția, asistat de preoții Teodor Popoviciu din Șemlac, G. Olde al locului, P. Raica din Gătaia, P. Bohariu din Șoșdea și de diaconul M. Rădoi. Preotul G. Olde salută și bineventează în cuvinte foarte frumoase pe Prea Sfințitul, care, plăcut atins de cele văzute aici, răspunde foarte emoționat. Adresându-se apoi poporului, le dă indemnuri și învățături, ca să umble tot pe căile apucate, persistând în credința și alipirea față de biserică strămoșească. În cuvântarea Sa, pe care Ferendienii nu o vor uita niciodată, P. S. Să a scos în relief și donațiunea făcută de fericitul Marcu Vesa și soția sa Eva, cari au dăruit bisericii 20 jugere de pământ și au zidit capela din cimiter, unde zac osemintele lor acum.

Dela biserică Prea Sfințitul este condus cu litia la locuința preotului, unde face revizia oficiului parohial, care este în cea mai perfectă ordine. Aici prezintă omagiile lor membrii comitetului și ai epitropiei parohiale, cari au primit cuvânt de laudă și recunoștința de P. S. Să pentru jertfa și grija ce o poartă instituțiilor noastre bisericești și școlare. Prea Sfințitul le pune la inimă să fie cu aceeași râvnă și în viitor.

Dela locuința preotului Arhiepiscopul cu suita Sa se duce la cimiter, unde păr. secretar consistorial R. G. Ancușa, asistat de diaconul M. Rădoi, face o scurtă rugăciune, mai întâi în capela pentru odihna sufletelor răposaților Marcu Vesa și soția sa Eva, apoi la mormântul preotului Luca Lazarescu pentru odihna sufletului acestuia și a sufletelor tuturor drept credincioșilor, cari zac acolo. Arhiepiscopul a cerit în ambele locuri rugăciunea de deslegare. Lăcrimau ochii poporului adunat și vedeai pe fețele tuturor emoțiunea și recunoștința pentru această atențiune a Prea Sfințitului.

Prea Sfințitul cu suita Sa mai face vizite învățătorilor, primarului, la câțiva fruntași și la un creștin sărac. Apoi ne întoarcem cu toții la casa preotului, unde, Vineri fiind, ni-se servește prânzul cu bucate de post, pregătite cu mult gust de văduva răposatului preot Luca Lazarescu și de fiica sa, vrednica soție a actualului preot G. Olde. Am plecat din aceasta comună cu cele mai bune și mai frumoase impresii.

Clopodia.

Dela Ferendia plecăm la orele 3^{1/2}, p. m. la Clopodia. Banderul din Ferendia ne însoțește până la hotarul comunei Clopodia, unde Arhiepiscopul este întâmpinat de alți 50 de călăreți din Clopodia. Tot aici așteaptă și popor mult, în fruntea căruia se află secretarul comunal Giuriță, care întâmpină și salută pe Prea Sfințitul, apoi preotul greco-catolic Medoia, preotul reformat, a cărui nume îmi scapă și încă alți intelectuali.

Între sunetele clopotelor dela toate 4 bisericile din comună, convoiul se oprește înaintea arcului triumfal dinaintea bisericii, unde preoții îmbrăcați în ornate prezintă Arhiepiscopului sf. cruce și sf. evanghelie. Tot aici așteaptă lume multă, în frunte cu toți intelectualii satului și elevii școalelor, în frunte cu învățătorul Ioan Albai.

Între în biserică, unde Arhiepiscopul, după săvârșirea rugăciunilor cuvenite, intră în sf. altar, pentru a controla cum sunt păstrate sf. părțile, antimisul și vasele sfințite. Eșind din sf. altar, își ocupă locul în scaunul arhiepiscop.

Se începe serviciul divin, la finea căruia preotul Miron Bălean bineventează pe Arhiepiscop. P. S. Să îi răspunde, vorbind despre puterea credinței și despre efectele binefăcătoare ale moralității. Vorbește apoi de frații de preste hotarul din apropiere, care n'au fericirea

să se îndulcească de învățăturile și sfaturile Arhipăstorului lor și împloră darul lui Dumnezeu și asupra lor, precum și asupra poporului credincios din sf. biserică.

După serviciul divin P. S. Sa este condus cu litiă până la locuința Sa din castelul marelui proprietar Iuliu Manassi, unde, împreună cu suita Sa, este primit cu afabilitate și cu multă dragoste de către doamna și domnul Manassi.

Tot aici au loc și recepțiile. Se prezintă rând pe rând, mai întâi comitetul și epitropia parohială, în frunte cu preotul M. Bălean, apoi reprezentanții bisericilor greco-catolice, romano-catolice, luterane, reformate și membrii corpului didactic. Cu cuvinte blânde și potrivite răspunde P. S. Sa fiecărei delegații în parte.

Seara, doamna și dl Manassi au oferit o bogată cină de post în cinstea Prea Sfinției Sale. La cină, afară de suită, au fost mai mulți invitați. În decursul cinei stăpânul casei, măgulit de marea cinste de a putea găzdui în castelul său pe Arhipăstorul Românilor ortodocși de pe acele plaiuri, ridică toast în sănătatea P. S. Sale, dorindu-i ani îndelungați și succes strălucit în misiunea apostolică ce o are. Prea Sfințitul, plăcut atins de cuvintele dlui Manassi, îi mulțumește și-l asigură, că timp îndelungat va sta sub impresia afabilității și ospitalității găzduirii, de care se bucură în casa DSale.

În dimineața zilei următoare Prea Sfințitul face revizia oficiului parohial, după care se fac pregătirile de plecare la

Gherman.

La hotarul comunei Gherman așteaptă un banderiu de 40 călăreți și 10 trăsuri cu primăria comunală și mai mulți credincioși. Secretarul comunal salută pe P. S. Sa, care îi mulțumește foarte călduros.

Intrăm în comună pe sub o frumoasă poartă triumfală, unde popor mult așteaptă și alcamă frenetic pe Arhiepiscop. Convoiu înaintea în pas și se oprește înaintea școlii, unde este construită o altă poartă triumfală. Școlarii înșirați și de o parte și de alta a drumului, cu stâlpi verzi în mână, se închină și cereau binecuvântarea arhiepiscopului.

Preoții, îmbrăcați în ornate, conduc pe Arhiepiscop în școală, unde se celebrează serviciul obicinuit, căci biserică e în reparație. Corul elevilor de școală, sub conducerea învățătorului Tiberiu Pascu, cântă admirabil responsoriile. Poporul, îmbrăcat în haine de sărbătoare, umple școala în înțelesul strâns al cuvântului. Foarte bine se prezintă tinerimea, care e bine disciplinată, ceea ce e meritul harnicului lor învățator.

La finea slujbei, preotul George Pascu bineventează pe Arhiepiscop cu toată căldura inimii lui și descrie greutățile, prin care a trecut prin cei 25 ani ai păstoririi sale. Prea Sfințitul îi răspunde cu o frumoasă cuvântare, în care combate diferitele viții din timpurile noastre și îndeamnă pe credincioșii la alipire către biserică strămoșească.

Dela școală Prea Sfințitul se duce și vizitează biserică, fiind mulțumit cu lucrările de reparare de până acum. Aici, la biserică, este ridicat al 3-lea arc triumfal.

P. S. Sa face apoi vizitele obicinuite la diferiții credincioși. Întorcându-ne îndărăt la locuința preotului, se face revizia oficiului parohial, după care doamna preoteasă ne servește o mică gustare.

Ne despărțim cu frumoase impresii din această mică comună cu străzi și case curate, cari astăzi — în onoarea Arhipăstorului — au îmbrăcat haină de sărbătoare, împodobite fiind cu covoare și cilimuri de toată frumusețea. Erau deja orele 11 a. m., când convoiul s'a pus în mișcare, ca să plecăm la

Percosova.

Bandierul din Gherman și mai multe trăsuri petrec pe Arhiepiscop și suita Sa până la Percosova. La hotarul acestei comune se atașează bandierului încă 60 de călăreți din Percosova și astfel se formează cel mai impunător banderiu dintre toate banderile, câte au fost în decursul vizitației canonice.

Tot aici la hotar așteaptă vre-o 14 trăsuri cu primăria comunală și mult popor. De față era și preotul romano-catolic din Dejan, secretarul comunal și învățătorul german din Percosova. Primarul comunal Dimitrie Iliu, un țăran tiner și foarte inteligent, rostește cuvântul de bineventare și P. S. Sa îi mulțumește.

La marginea comunei, sub un frumos arc triumfal, așteaptă lume multă, în frunte cu muzica germană, care își face loc imediat după banderiu și înaintea trásurilor. Între acordurile diferitelor marșuri cântate de muzică, convoiul înaintea prin comună numai în pas, Arhiepiscop fiind călduros aclamat de mulțime.

Scurt înaintea bisericii este al 2-lea arc triumfal de toată frumusețea, făcut din verdeață și împodobit cu 4 cilimuri dintre cele mai artistice. Înaintea bisericii așteaptă preoții îmbrăcați în ornate, cari prezintă Arhiepiscopului crucea și evangelia. Cu cântarea troparului hramului bisericii P. S. Sa este condus în biserică, unde, după ce își termină rugăciunile, intră în sf. altar, ca să se convingă, cum sunt păstrate sf. pârțile, antimisul și vasele sfințite. Eșind afară din sf. altar, își ocupă locul în tronul arhiepiscopesc și se începe serviciul obicinuit.

La sfârșitul slujbei, preotul Iulian Fărcaș al locului salută și bineventează pe Arhiepiscop. Prea Sfințitul îi răspunde cu cuvinte pline de dragoste. Îndeamnă apoi pe credincioși, să țină cu tărie la credința și biserică noastră, să-și crească copiii în frica de Dumnezeu și să grijească să nu rămână fără de carte. Nici de învățăturile și sfaturile potrivite pentru vremurile de acum nu și uită Arhipăstorul, ci îndeamnă pe fiii săi sulețești să se ferească de ispitele prorocilor mincinoși, cari stau în slujba dușmanilor bisericii și ai neamului nostru.

Din biserică eșim cu litiă la monumentul eroilor din comună, căzuți pe câmpul de luptă în războiul mondial. Monumentul este așezat înaintea bisericii și în fața lui 5 preoți și un diacon înaltă rugăciuni ferbinte pentru odihna sufletului eroilor însemnați pe acest monument. Rugăciunea de deslegare o cetește însuși Arhiepiscopul. Înainte de otpust, protopresbiterul A. Ghidiu al Caransebeșului ține o scurtă și potrivită cuvântare, făcând asemănare între monumentul Thebanilor dela Thermopile și între acest modest monument al eroilor din Percosova, care, ca și cel dintâi, pururea va vesti călătorilor, că cei însemnați aci cu slove de aur zac pe diferitele fronturi numai și numai pentru ascultarea legii.

La invitația preotului romano-catolic, Prea Sfințitul și suita Sa asistă în biserică catolică la un „Te Deum”. La intrarea în biserică P. S. Sa este așteptat și întâmpinat de preotul încunjurat de mulțimea credincioșilor săi. Între aceștia era și bătrânul Petru Rakoczi, care a zidit această biserică din averea sa proprie, pentru care faptă l-a felicitat și P. S. Sa. Între manifestațiunile călduroase ale poporului, Prea Sfințitul părăsește biserică.

Se fac vizitele obicinuite la onorații și la câțiva credincioși de ai noștri, apoi ne ducem la locuința preotului, unde Prea Sfințitul face revizia oficiului parohial.

Terminată și aceasta, ne așezăm la ospitală masă a preotului. Doamna casei, spre lauda ei fie zis, ne-a servit o bogată masă, cu mâncări alese și pregătite cu mult gust.

Cătră orele 5 p. m. Prea Sfințitul ridică masa. Se fac pregătirile de plecare și preste pușină vreme,

între uralele mulțimei, părăsim comuna. Banderiul din Percosova, deși se arată timp de ploaie, nu ne părăsește, ci ne însoțește, conform obiceiului, până la hotar. Parcurgem un drum plăcut, care duce prin comunele Omor și Denta, în care sunetul clopotelor tuturor bisericilor anunță credincioșilor trecerea Arhipăstorului. Între aclamările vii ale populației, fără deosebire de neam și lege, trecem prin aceste comune și seara la orele 7 suntem iarăși la Deta, de unde plecasem înainte cu 3 zile.

(Urmează)

Ș T I R I

Personale. P. S. Sa Arhiepiscopul nostru Filaret a plecat cu acceleratul de Miercuri seara la București, unde va lua parte la desbaterile Senatului.

Sf. Sinod este convocat în sesiunea ordinară de toamnă pe ziua de Luni, 16/29 Octombrie a. c.

† **Maria Fotoc**, văduva răp. învățător Iosif Fotoc din Mehadica și mama distinsului ing. silv. Petru Fotoc din Teregova, după lungi și grele suferințe a încetat din viață Vineri, în 6/19 Octombrie a. c., în etate de 55 ani. Odihnească în pace!

Logodnă. Cand. de preot Tiberiu V. Gherga din Fărășești la 1/14 Octombrie a. c. și-a sărbătorit logodna cu dsoara Valeria Furdian din Leucușești. Felicitări!

Cununie. Dl. Aurel Goian Poienariu, oficial la tribunalul din loc, astăzi își serbează cununia cu dsoara Paulina, fca comerciantului Ioan Andreș din Bocșa-montană. Felicitări!

Congresul Asociațiunii clerului „Andrei Șaguna” s'a ținut în zilele de 10/23. și 11/14. Octombrie a. c. la Arad. La congres a asistat și I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și P. S. Sa Episcopul Ioan al Aradului. Raport special vom publica în numărul viitor.

Greșeală de tipar. În numărul nostru trecut la știrea *Dela Consistorul mitropolitan* s'a strecurat o regretabilă eroare de tipar, căci decisul Consistorului mitropolitan de sub p. e.) nu se referă la alegerea de protopresbiter al Panciovei, ci la cea a tractului Bisericii-Albe.

Academia teologică ortodoxă din Oradea-Mare s'a deschis cu o deosebită solemnitate în ziua de 3/16. Octombrie a. c. Academia are 3 profesori și 20 ascultători. Director este p. r. asesor cons. Dr. Aurelian Magier.

Academia aceasta este creațiunea P. S. Episcop Roman Ciorogariu, care și-a pus tot sufletul său, ca să arunce în Biharia sămânța cea bună a progresului. Aducem și pe această cale omagiile noastre de recunoștință Prea Sfințitului Roman și îi urăm păstorire lungă, ca din reînviata eparhie a Orăzii-Mari să poată face un adevărat focular de cultură, apărător și susținător al credinței strămoșești.

Școala de misionare. Dl. prof. N. Iorga a înființat la Vălenii de Munte o „Școală de misionare naționale și morale”. În acest scop d-sa, mulțumită băncii

„Almășanu” și Românilor din America, a pus la dispoziție o casă, în care pot fi adăpostite douăsprezece eleve. Școala este pusă sub ocrotirea M. S. Reginei.

Dl. Iorga s'a gândit, că, după exemplul cursurilor de vară, într'un mediu rural de aer bun, natură bogată și liniște, conferințe de sfaturi făcute de femei și oameni de bine și de merit timp de un an, ar putea fi de mare folos.

Dl. prof. dr. Angelescu, ministrul instrucțiunii, a acordat douăsprezece burse de câte o mie de lei pe lună, adecă întreținerea pentru cele douăsprezece eleve.

În școala de misionare se primesc absolvente de liceu, studente și absolvente de universitate, care vor să-și prepare teza.

Conferințele vor începe la 1 Noembrie și vor fi profesoare și profesori, cari se vor duce la Vălenii de Munte pentru câte o săptămână fiecare.

O măsură bună. Dl. Septimiu Mureșianu, prefectul județului Cojocna, a luat măsura, ca toate cârciumile din județ să fie închise în Duminică și sărbători. Inchiderea se face din seara premergătoare și până în dimineața zilei ce urmează.

Ne-ar plăcea foarte mult să auzim, că această măsură va fi generală.

Pacea prin biserică. În anul 1914 s'a constituit la Constanza în Elveția „Alianța mondială pentru propagarea păcii prin biserică”. Din cauza războiului mondial, Alianța nu a avut posibilitatea să-și pună în aplicare programul. În timpul din urmă însă, această organizație și-a reînceput activitatea în toate statele.

Un delegat al Alianței, dl. Dr. Ramsay din Londra, a sosit în țară, în vederea pregătirii viitorului congres al Alianței. Dl. Ramsay a petrecut câțiva timp în București, Sibiu, Cluj și alte orașe. Rezultatul tratativelor urmate aci cu reprezentanții guvernului ar fi, ca să se întrunească un congres în București.

Alianța a și făcut intervenții pe lângă statele Micii Întelegeri, ca să trimită delegați la congres.

Dl. Ramsay a tratat și cu șefii bisericilor minoritare în Sibiu și Cluj.

Din declarațiile făcute de dl. Ramsay rezultă, că Alianța urmărește stabilirea unei înțelegeri între popoare.

La congresul din București ar urma să se constituie consiliul românesc al Alianței.

Președintele Alianței este episcopul de Canterbury, iar vicepreședinte Mitropolitul Primat Miron Cristea.

(„Renașterea”).

Situația școlilor minoritare. Ziarele elvețiene reproduc raportul înaintat Ligei Națiunilor de delegația română, în care se arată, cu cifre și date oficiale, situația reală a chestiunii școlilor minoritare din Transilvania.

Raportul arată, că România și-a făcut o chestiune de onoare din toleranța față de minorități și relevă, că de unde înainte de război guvernul din Budapesta nu întreținea nici o singură școală românească sau germană, guvernul român întreține azi 562 școli primare ungare, 51 școli germane și 55 școli aparținând altor naționalități.

Afară de aceasta, guvernul român mai întreține 20 școli secundare ungarești, 5 germane, 7 licee ungarești și 2 germane și 5 școli comerciale ungare.

CONCURSE.

Pe baza ord. Ven. Con. diecezan ddto 10 August 1923 Nr. 2529 B. se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru ocuparea postului de capelan temporal cu drept de succesiune pe lângă preotul George Gărbacea în parohia de cl. III-a în comuna *Brănești*, protopresbiteratul Făgetului.

Emolumentele :

1. $\frac{1}{2}$ din sesiunea parohială constatatoare din 32 jug.
2. $\frac{1}{2}$ din intravilanu de 400 □ st.
3. $\frac{1}{2}$ din stola și birul uzitat.
4. În lipsă de casă parohială, alesul se va îngriji de locuință.

Doritorii de a ocupa acest post să-și subștearnă recursele lor, conform regulamentului pentru parohii, adresate com. par. din Brănești prin Pr. On. Oficiu Protopresbiterat din Făget. Recurenții sunt poștiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică din Brănești, spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, dar numai cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual și nici decum în ziua alegerii.

Brănești, din ședința com. par., ținută la 23 Sept. 1923.

Iosif Vinca m. p.
președinte.

Iosif Capotescu m. p.
not. com. par.

3-3

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu* protopresb. tract.

Pe baza ordinațiunei Ven. Cons. diecezan ddto 4 VII 1922 Nr. 1981 B. ex 1922, se escrie concurs pentru parohia II-a din *Rudăria*, vacantă după repausatul preot Dr. Ioan Sirbu, protopresbiteratul Mehădia, care parohie e de claca III-a, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele :

1. Sesiunea parohială de 32 jug. cat.
2. Optsute Lei (800 Lei) dela lada cultului, ca leafă anuală.
3. Dările le va solvi alesul preot după toate venitele.

Comuna nedispunând de locuință parohială, alesul preot se va îngriji singur de cortel.

Pe lângă slujba religioasă, alesul preot va avea să înmormânteze și boteze fără alte pretensiuni. Cielalte după uzul vechi din comună.

Recurenții să-și trimită recursele lor conform regulamentului, adresate com. parohial din Rudăria, Prea On. Of. protopresbiterat ort. rom. din Mehădia. Doritorii de a ocupa acest post au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sfta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cele bisericesti și oratorie.

Rudăria, din ședința com. paroh., ținută la 11/III/1923.

Olimpius Rădulea m. p.
președintele com. paroh.

Clementă Dobren m. p.
not. com. par.

3-3

În conțelegere cu mine: *Ioan Pepa* protepresbitor.

„ASOCIAȚIA CULTURALĂ DIN BĂNAT“

Nr. 22/1923.

Convocare.

° Invităm membrii „Asociației culturale din Bănat“ și pe toți sprijinatorii culturii românești la a patra

Adunare generală ordinară,

ce se va ținea în *Orșova* la 8/21 Novembre 1923 (sf. arhangeli Mihail și Gavril), orele 11 a. m., cu următorul program:

1. Serviciu dumnezeesc în biserică parohială ort. rom.
2. Deschiderea adunării generale.
3. Raportul general al comitetului pe anul 1922/23.
4. Raportul cassarului și al bibliotecarului și cenzurarea lor.
5. Eventuale propuneri.
6. Conferința dlui prof. univ. Dr. Traian Lalescu.
7. Conferința dlui prof. Iancu Cățiu.
8. Fixarea locului pentru ținerea viitoareii adunări generale.
9. Închiderea adunării.

Caransebeș, din ședința comitetului central ținută în 15 Sept. 1923.

Dr. Cornel Cornean
vicepreședinte.

Sabin Evușia
secretar.

PUBLIKAȚIUNE.

Banca de credit din Caransebeș face de cunoscut celor interesați, că la 15 Noemvrie a. c. d. m. la ora 3 se vor vinde la licitație publică următoarele Nri de zălogie:

1591, 3060, 3098, 3261, 3293, 3301, 3410, 3430, 3466, 3469, 3476, 3490, 3519, 3612, 3671, 3711, 3730, 3732, 3734, 3784, 20, 25, 51, 58, 85, 92, 96, 97, II. 3, 8, 11, 18, 20, 24, 35, 44, 49, 52, 60

Nr. 19 Exec. 1923.

Edict de licitațiune.

Subscrisul esmis judecătoresc, conform §-ului 102 al Legeii LX, din anul 1881, prin aceasta publică, că în urma decisului Judecăt. de ocol din Teregovă de sub Nr. G. 4194/2—1919 cu ocaziunea efeptuirii execuției escontative la Rusca la 22 Noemvrie 1921 în favoarea reclamantului E. m. B. Kepich sucesorii din Caransebeș prin avocatul său Dr. Iacob Déri din Caransebeș, contra debitorilor pentru suma de 3502 Lei — bani capital și acces am sechestrat și anume mărfuri din comerci, stelajuri din comerci și alte din prăvălie în preți de 3631 Lei — bani se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea licitației în urma decisului Judecăt. de ocol Nr. G. 4194/2-1921 pentru suma de 800 Lei și iar 2146 Lei — b. capital și total spese procesuale 8080 Lei 25 bani satorite deja, defige termin la locuința sechestratului în comuna **Ruca la 3 lea Neomvrie 1923 orele 9 a. m.** și cei ce doresc a lua parte se somnează cu aceea observare, că mobilele menționate la această licitație, conform §-ilor 107 și 108 ai Legei LX, din 1881, pe lângă plata în numerar, în caz de lipsă sub prețul esmiterii se vor vinde celui ceva promise mai mare preț.

Întrucât mobilele ce trebuie vândute, sunt sechestrate și de alții, conform §-ului 20-al Legii din 1908, se ordonează și în favoarea acestora.

Teregovă, la 18-lea Octomvrie 1923.

Frideric Wagner
executor judiciar.

**CALENDARUL
ROMÂNULUI**

**PE ANUL
1924**

cu un conținut bogat și ilustrații frumoase.
va apare în scurt timp în editura

**TIPOGRAFIA ȘI LIBRARIA
DIECEZANA CARANSEBEȘ**

Cei dornici de revânzare să anunțe cu cartă poștală câte exemplare voesc.

Revânzătorii primesc un rabat de 20 %.

Expediția să face în ordinea comandei. — Grăbiți deci și comandați acest calendar cunoscut de toți.

AVIZ!

Am onoare a aduce la cunoștință **On. public**, că în Strada Traian Doda Nr. 395 (lângă cancelăria Dlui Dr. Morariu) am deschis un

ATELIER DENTAR

— Cu toată stima —
FERDINAND BÖMCHIS
DENTIST, CARANSEBEȘ.

4-6

A APĂRUT

în editura „**Librăriei diecezane**”
Caransebeș și P. SURU București

PENTRU NEAM ȘI LEGE

patruzeci cuvântări de învățătură împotriva adventiștilor și baptiștilor de diaconul **Dr. Gheorghe Comșa**, subdirector general în Ministerul Cultelor și Artelor. Prefață de Prof. Dr. I. Mihălcescu. Cu aprobarea Consistoriului superior bisericesc și a Sf. Sinod și cu binecuvântarea Î. P. Sf. Mitropolit al Ardealului. **Prețul 35 Lei.**

O MOARĂ

în Armeniș, cu 2 petri, un valz, o mașină pentru cioclozi (tuluji) și o mașină de treierat se vând din mâna liberă

JIVA FILIMON
ARMENIȘ. 1-3